

Viện Xã hội học tổ chức hội nghị tổng kết công tác năm 2005 và đề ra phương hướng năm 2006

Ngày 30 tháng 12 năm 2005, Viện Xã hội học đã tiến hành tổng kết công tác năm 2005 và đề ra phương hướng hoạt động năm 2006. GS. TS. Đỗ Hoài Nam - ủy viên Trung ương Đảng, Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam - đã tham dự và phát biểu tại Hội nghị.

Tham gia hội nghị có đại diện các ban thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam, Lãnh đạo Viện Xã hội học và toàn thể cán bộ nghiên cứu, viên chức của Viện, các cán bộ đã nghỉ hưu.

PGS.TS Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học trình bày báo cáo tổng kết công tác của Viện Xã hội học năm 2005, phương hướng hoạt động năm 2006.

Tại hội nghị, PGS.TS Mai Quỳnh Nam - Trưởng ban Ban Tổ chức cán bộ Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã đọc Quyết định của Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam bổ nhiệm lại PGS.TS Trịnh Duy Luân giữ chức Viện trưởng Viện Xã hội học nhiệm kỳ 2006-2010, kiêm Quyền Tổng Biên tập Tạp chí Xã hội học.

GS. TS. Đỗ Hoài Nam - Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã trao Quyết định bổ nhiệm chức vụ cho PGS.TS Trịnh Duy Luân và phát biểu trao nhiệm vụ cho Viện trưởng và Viện Xã hội học. Trong bài phát biểu, GS.TS Đỗ Hoài Nam đã nhấn mạnh:

"Tôi nhấn mạnh những vấn đề lý luận và thực tiễn cơ bản của phát triển và quản lý xã hội Việt Nam trong tiến trình phát triển theo định hướng xã

hội chủ nghĩa. Trong 5 năm sắp tới Viện phải trả lời câu hỏi của 10 năm sau đó 2010 - 2020. Như vậy trong 5 năm sắp tới Viện Xã hội học sẽ phải tập chung vào 2 loại nhiệm vụ. Một loại nhiệm vụ là cụ thể hóa những nội dung của Đại hội Đảng X có liên quan đến chức năng nghiên cứu của Viện Xã hội học để thực hiện thắng lợi Nghị quyết của Đại hội Đảng X. Nhiệm vụ thứ 2 là nghiên cứu để tham gia vào quá trình xây dựng một cương lĩnh mới, một chiến lược phát triển kinh tế xã hội mới giai đoạn 2010 - 2020. Viện Xã hội học trong 5 năm sắp tới phải khẳng định trong đội hình với tư cách là Viện nghiên cứu trọng điểm của Viện Khoa học xã hội Việt Nam khẳng định được vị thế, những đóng góp của Viện đối với tiến trình hoạch định chính sách, chiến lược chính sách phát triển của đất nước.

Hôm nay, tôi chính thức giao nhiệm vụ cho Viện Xã hội học để rồi từ đó, các đồng chí trong hội đồng khoa học, trong cốt cán, trong chi bộ thảo luận để xây dựng một chương trình hành động trong 5 năm sắp tới thực hiện nhiệm vụ được giao.

Để thực hiện chương trình đó, Viện phải gắn kết tốt hơn nữa giữa nghiên cứu, đào tạo, tư vấn, chiến lược và chính sách cho Đảng. Viện phải có sự tư vấn chính sách tốt hơn cho Đảng và Nhà nước cần làm gì và làm như thế nào. Với tư cách là Chủ tịch Viện, chúng tôi sẽ tạo điều kiện thuận lợi nhất để các đồng chí hoàn thành nghiên cứu và tôi cũng đòi hỏi một sự nghiêm khắc nhất.

Chúng ta sẽ quan tâm hơn nữa đến năng lực nghiên cứu cơ bản và trên cơ sở đó bồi dưỡng, đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng được nhu cầu ngày càng đi

sâu hơn, ngày càng trả lời một cách sát thực hơn về những vấn đề cơ bản đất nước đặt ra cho Viện Xã hội học.

Trên tinh thần đó, tôi một lần nữa nhiệt liệt chúc mừng những kết quả Viện Xã hội học đã đạt được trong năm 2006 và với một niềm tin rất là có cơ sở rằng Viện trong 5 năm sắp tới sẽ khẳng định là Viện đầu ngành của đất nước trong việc trả lời những vấn đề lý luận và thực tiễn cơ bản về mô hình phát triển và quản lý xã hội Việt Nam. Đồng thời, từng bước xây dựng lý luận về Xã hội học Việt Nam, có tính phổ biến nhưng cũng mang đậm nét những đặc thù của đất nước của con người Việt Nam".

PGS.TS Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học hứa sẽ phấn đấu hoàn thành thật tốt những nhiệm vụ mà Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã trao cho cá nhân đồng chí và toàn thể cán bộ, công nhân viên chức Viện Xã hội học.

Tại Hội nghị, Th.S Đặng Bảo Khánh - Chủ tịch Công đoàn Viện Xã hội học đã trình bày báo cáo của Ban Chấp hành công đoàn Viện về những thành tích mà cán bộ công chức công đoàn Viện Xã hội học đã đạt được trong năm 2005.

P.V

Viện Xã hội học tổ chức "Hội thảo kết quả nghiên cứu khoa học năm 2005" tại Quảng Ninh

Trong hai ngày 17 - 18 tháng 3 năm 2006, tại Thành phố Hạ Long tỉnh Quảng Ninh, Viện Xã hội học đã tổ chức *Hội thảo kết quả nghiên cứu khoa học năm 2005* của Viện. Năm 2005, nghiên cứu cấp Viện được tập trung thành 7 đề tài do các nhóm liên phòng và cá nhân thực hiện. Tại hội thảo,

3 đề tài cấp Bộ và một số đề tài hợp tác nghiên cứu với các tổ chức, đơn vị khác cũng được giới thiệu.

PGS.TS Trịnh Duy Luân - Viện trưởng, giới thiệu chương trình làm việc, phát biểu khai mạc hội thảo và nêu nhận xét của Hội đồng nghiệm thu các đề tài.

Chủ tọa phiên họp toàn thể thứ nhất: GS.TS Tô Duy Hợp, PGS.TS Trịnh Duy Luân. Ba báo cáo về 3 đề tài cấp Bộ được trình bày trong hội thảo: *1. Tăng trưởng và dân chủ cơ sở ở nông thôn: tính lưỡng nan về mặt chính sách?; 2. Tác động của yếu tố văn hóa truyền thống đến việc lựa chọn phạm vi không gian kết hôn ở một làng châu thổ sông Hồng; 3. Một vài nhận xét bước đầu về đặc điểm phát triển dân số quận Hai Bà Trưng dưới tác động của chính sách mở cửa.*

Trong phiên họp toàn thể này, hai báo cáo đề tài cấp Viện cũng được trình bày với các nội dung: *1. An sinh xã hội: một khái niệm cơ bản; 2. An sinh xã hội tam nông - một số vấn đề lý luận cơ bản.*

Ngày làm việc thứ 2, hội thảo chia làm 2 tiểu ban. Chủ tọa tiểu ban 1: PGS.TSKH Bùi Quang Dũng, PGS.TS Phạm Văn Bích. Có 5 báo cáo được trình bày tại tiểu ban này: *Các tổ chức phi chính phủ ở Việt Nam: một loại hình chủ thể phúc lợi; Các chủ thể phúc lợi phi nhà nước và hệ thống an sinh xã hội hiện nay; Vai trò của báo chí trong hoạt động phúc lợi xã hội ở nước ta hiện nay; Hệ thống phúc lợi Nhật Bản; Bảo hiểm y tế trong hệ thống an sinh xã hội Việt Nam: một số vấn đề thực tiễn.*

Chủ tọa tiểu ban 2: GS.TS Tô Duy Hợp, TS Vũ Tuấn Huy. 5 báo cáo được trình bày tại tiểu ban về các vấn đề:

Gia đình và những vấn đề đặt ra đối với hệ thống an sinh xã hội ở Việt Nam hiện nay; An sinh xã hội với công nhân lao động và công nhân lao động nhập cư; Di dân nông thôn đô thị và an sinh xã hội; Động thái dân số và bảo trợ xã hội ở Việt Nam; Tìm hiểu hệ thống an sinh xã hội Trung Quốc.

Chủ tọa phiên họp toàn thể thứ hai: GS.TS Tô Duy Hợp, PGS.TS Trịnh Duy Luân. 4 báo cáo được trình bày trong phiên họp về các nội dung: *Mấy suy nghĩ về hiện tượng đình công hiện nay; Kết quả điều tra, đánh giá về tình hình tham nhũng và phòng chống tham nhũng ở thành phố Hồ Chí Minh; Ép buộc tình dục trong hôn nhân từ quan điểm của nam giới; Chuyển đổi mẫu hình kết hôn của người Việt ở đồng bằng sông Hồng qua một số nghiên cứu xã hội học gần đây.*

Sau ý kiến của cán bộ được phân công đọc và bình luận là những ý kiến của các thành viên tham gia hội thảo đóng góp cho từng báo cáo để người viết nâng cao hơn nữa về chất lượng khoa học cũng như hình thức trình bày của mỗi báo cáo.

Thảo luận về kinh nghiệm nghiên cứu năm 2005, ghi nhận các ý kiến đóng góp là hội nghị năm nay khắc phục điểm yếu của năm trước, tuy nhiên, do hạn chế về mặt thời gian, sự chuẩn bị của báo cáo viên, phương pháp và công cụ mà các báo cáo viên sử dụng, nhiều báo cáo vẫn chưa truyền tải thấu đáo các vấn đề nghiên cứu. Các vấn đề: về việc tổ chức thực hiện, quy chế tài chính, quy trình thực hiện, kiểm tra, giám sát... uy tín và trách nhiệm của chủ nhiệm đề tài cấp Viện; sự cần thiết hình thành các vấn đề trọng điểm để từ đó các phòng, nhóm, cá nhân người nghiên cứu trong Viện có thể có những đóng góp chung

để đạt được những kết quả nghiên cứu mang tính tổng thể, quy mô; việc kết hợp giữa nghiên cứu của Viện và định hướng nghiên cứu của Viện Khoa học xã hội Việt Nam,... đang là những vấn đề trăn trở của nhiều cán bộ nghiên cứu trong Viện.

PGS.TS Trịnh Duy Luân tổng kết hội thảo: Các đề tài đã được triển khai tích cực, khẩn trương, tuy nhiên có một số vấn đề đặt ra. Về tính chuyên nghiệp của các nghiên cứu, chúng ta cần phải đòi hỏi chất lượng cao hơn, nâng cao từ các câu hỏi nghiên cứu, giả thuyết, triển khai nghiên cứu và cao hơn là các kết quả nghiên cứu và khả năng tiếp tục đi sâu vào chủ đề này. Còn những điểm làm giảm tính chuyên nghiệp của nghiên cứu, như thiếu các số liệu thống kê cho một cái nhìn chung về vấn đề mà chúng ta quan tâm, còn chưa làm rõ được các khái niệm. Tính nghiêm túc trong nghiên cứu cần được trao đổi thêm. Về hội đồng nghiệm thu cần có những đánh giá sát sao hơn, khách quan hơn để cho chất lượng nghiên cứu cao hơn. Chúng ta chỉ có thể có được một nghiên cứu có chất lượng, có được những khái quát nếu như chúng ta thực sự đầu tư cho nghiên cứu, hay nói một cách khác là phải có đạo đức nghề nghiệp.

Có lẽ đến lúc chúng ta cần xây dựng một cơ chế quản lý đề tài. Cách làm tập trung cao nhất là cần thiết để có được những nghiên cứu cơ bản. Cần phải có những thoả thuận rõ ràng hơn, về phương pháp nghiên cứu, về tiến độ, cần phải có khâu giám sát,... Lãnh đạo Viện sẽ có những thảo luận sau các ý kiến được nêu và tiếp thu các ý kiến để triển khai các nghiên cứu trong năm 2006.

Kết thúc hội thảo, PGS.TS Trịnh Duy Luân nhấn mạnh các nghiên cứu

xã hội học cần phải có nhiều đóng góp về những vấn đề lý luận và thực tiễn cơ bản của phát triển và quản lý xã hội Việt Nam trong tiến trình phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa như yêu cầu của Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã chỉ ra đối với Viện Xã hội học trong những năm tới.

P.V

Hội thảo kết quả nghiên cứu lần 2, Dự án nghiên cứu liên ngành “Gia đình nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” - VS/RDE/05, do SIDA tài trợ

Ngày 27 tháng 4 năm 2006, Dự án “Gia đình nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” - VS/RDE/05, do PGS.TS Trịnh Duy Luân - Viện trưởng Viện Xã hội học, làm Chủ nhiệm đã tiến hành kết quả nghiên cứu lần 2.

Đây là Dự án liên ngành, được thực hiện bằng sự phối hợp giữa Viện Xã hội học, Viện Dân tộc học, Viện Gia đình và Giới. Các hoạt động của dự án có sự kết hợp giữa đào tạo và nghiên cứu, do SIDA tài trợ.

Sau Hội thảo tập huấn về phương pháp và những kinh nghiệm nghiên cứu cho các cán bộ của 3 Viện tham gia dự án trong thời gian hai ngày từ 9 - 10 tháng 11 năm 2004, nghiên cứu điền dã thu thập dữ liệu về “Gia đình nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” giai đoạn một đã được triển khai tại Yên Bái tháng 1 năm 2005.

Hội thảo kết quả nghiên cứu lần thứ nhất đã tiến hành tại Hà Nội ngày 12 tháng 7 năm 2005, là những báo cáo khoa học dựa trên những dữ liệu thu được từ kết quả nghiên cứu tại xã Cát Thịnh, huyện Văn Chấn, tỉnh Yên Bái.

PGS.TS Trịnh Duy Luân - Viện trưởng Viện Xã hội học, Chủ nhiệm Dự án; PGS.TS Nguyễn Hữu Minh - Viện trưởng Viện Gia đình và Giới đã tham dự và chủ trì Hội thảo kết quả nghiên cứu lần 2.

10 báo cáo khoa học của các cán bộ nghiên cứu trẻ thuộc 3 Viện đã tham gia lớp tập huấn và nghiên cứu tại xã Cát Thịnh, huyện Văn Chấn, tỉnh Yên Bái, đã được trình bày tại hội thảo theo hai chủ đề.

Chủ đề *Giáo dục, Lao động, Dân số, Di cư* do PGS.TS Trịnh Duy Luân chủ trì có 5 báo cáo được trình bày về: *Vai trò của gia đình trong đời sống học tập của trẻ em qua khảo sát tại một xã ở Yên Bái; Thực trạng dân số các dân tộc ở Cát Thịnh; Tìm hiểu sự biến đổi về lao động việc làm - nghiên cứu trường hợp xã Cát Thịnh; Tình hình di cư tại xã Cát Thịnh; Đầu tư của các gia đình cho giáo dục con cái.*

Chủ đề *Hôn nhân, Rủi ro, Người già* do PGS.TS Nguyễn Hữu Minh chủ trì, cũng có 5 báo cáo được trình bày về các vấn đề: *Quyền lực của cha mẹ đối với kết hôn của con cái ở một cộng đồng nông thôn miền Bắc Việt Nam; Thực trạng hôn nhân các dân tộc ở Cát Thịnh; Một cách nhìn khác về hôn nhân khác tộc giữa người Kinh di cư và người Tày; Mâu thuẫn vợ chồng và các yếu tố ảnh hưởng; Mô hình sinh sống cho người già tại Cát Thịnh.*

Sau trình bày của mỗi báo cáo là bình luận của cán bộ khoa học được Chủ nhiệm Dự án phân công hướng dẫn người viết và ý kiến đóng góp của các thành viên tham gia hội thảo. Các ý kiến bình luận và góp ý đều mong muốn các tác giả khắc phục những nhược điểm, bổ sung tư liệu... để nâng cao chất lượng khoa học của bài viết và phương pháp trình bày trong hội thảo.

Từ những kết quả nghiên cứu lần 2 được trình bày, Hội thảo đã trao đổi và rút ra những bài học cần thiết cho việc thu thập dữ liệu và viết báo cáo trong các giai đoạn tiếp theo.

P.V

Hội thảo lần thứ 4 mạng lưới các nghiên cứu về vị thành niên và thanh niên (YARN)

Ngày 28 tháng 3 năm 2006, tại Viện Xã hội học đã diễn ra hội thảo lần thứ 4 mạng lưới các nghiên cứu về vị thành niên và thanh niên (YARN) do Bộ Y tế, WHO và Viện Xã hội học phối hợp tổ chức. Tham dự hội thảo có đại diện các cơ quan: TS Nguyễn Duy Khê, Vụ phó Vụ sức khỏe sinh sản Bộ Y tế, TS Margeret Sheehan, Tổ chức Y tế thế giới, PGS.TS Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học, TS Peter Xenos - Trung tâm nghiên cứu Đông Tây, Hoa Kỳ và các chuyên gia, nhà nghiên cứu thành viên của mạng YARN.

Nội dung chính của hội thảo nhằm thông báo các kết quả nghiên cứu về Điều tra quốc gia về Vị thành niên và Thanh niên Việt Nam (SAVY). Khai mạc hội thảo PGS.TS Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học đã giới thiệu các mục tiêu hoạt động chính của mạng YARN. Tiếp đó, TS Peter Xenos giới thiệu về phương pháp và những đặc điểm về mẫu của cuộc nghiên cứu. Với một dung lượng mẫu lớn được thực hiện trên 435 điểm nghiên cứu, thuộc 42 tỉnh trên phạm vi quốc gia, các kết quả nghiên cứu của SAVY tập trung vào 4 nhóm vấn đề lớn: 1. Những vấn đề hành vi, 2. Những vấn đề về sức khỏe, 3. Những vấn đề về sức khỏe tinh thần, 4. Những khiếm khuyết trong thực hiện vai trò xã hội.

Trong phần 2 của hội thảo, 3 báo cáo chuyên đề được các nhà nghiên cứu trình bày trên các nội dung:

- *Lao động và việc làm của thanh niên (kết quả phân tích sâu số liệu SAVY)* - TS Đặng Nguyên Anh;

- *Khác biệt giới trong thái độ và hành vi tình dục của vị thành niên và thanh niên Việt Nam* - TS Vũ Mạnh Lợi;

- *Các yếu tố tác động đến gia đình với vai trò là nguồn hỗ trợ tình cảm cho thanh niên và vị thành niên* - PGS.TS Nguyễn Hữu Minh.

Các báo cáo đã cho thấy những phát hiện mới và những đánh giá về các vấn đề sức khỏe, giáo dục, việc làm, mong muốn... của vị thành niên và thanh niên Việt Nam. Tỷ lệ nhóm thanh niên không có việc làm chiếm tỷ lệ 24 %, một dấu hiệu đáng lo ngại về tình trạng thất nghiệp hay thất nghiệp trá hình trong nhóm lao động trẻ. Vấn đề xã hội mà nhiều quốc gia gặp phải trong thời điểm hiện nay.

Các kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra yếu tố giới và lứa tuổi chi phối mạnh đến thái độ và hành vi tình dục của vị thành niên và thanh niên, không có dấu hiệu cho thấy thanh niên có quan hệ tình dục sớm hơn các số liệu từ các nghiên cứu đã từng được công bố (khoảng 19 tuổi), muộn hơn so với các nước phương Tây và một số nước châu Á khác.

Trong phiên họp chiều ngày 28 và ngày 29 tháng 3, chương trình hội thảo được tiếp tục với hoạt động hướng dẫn khai thác nguồn số liệu SAVY phục vụ cho các hướng nghiên cứu triển khai do TS Peter Xenos, Trung tâm nghiên cứu Đông Tây - Hawaii và chuyên gia Viện Xã hội học, TS Đặng Nguyên Anh và TS Vũ Mạnh Lợi chủ trì.

Các thông tin dữ liệu thu được từ cuộc điều tra SAVY theo dự kiến sẽ sớm được các cơ quan hữu quan và nhà tài trợ xây dựng khuôn khổ pháp lý đảm bảo cho việc sử dụng và khai thác rộng rãi hơn tới các nhà hoạch định chính sách, các nhà nghiên cứu và cho các mục đích đào tạo trong thời gian tới.

P.V

Hội thảo “Góp ý đề xuất xây dựng chính sách hỗ trợ trường phổ thông dân tộc bán trú tại vùng dân tộc miền núi”

Ngày 19 tháng 01 năm 2006, tại Hà Nội, ủy ban Dân tộc phối hợp với Viện Xã hội học và UNICEF Việt Nam tiến hành Hội thảo “Góp ý đề xuất xây dựng chính sách hỗ trợ trường phổ thông dân tộc bán trú tại vùng dân tộc miền núi”. Tham dự Hội thảo có đại diện của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, đại diện Ban dân tộc tại các tỉnh, thành cùng các nghiên cứu viên, cộng tác viên quan tâm tới mô hình trường phổ thông dân tộc bán trú.

Tại Hội thảo, Ban tổ chức công bố kết quả: “*Khảo sát nghiên cứu chính sách hỗ trợ trường phổ thông dân tộc bán trú*” do NCV Nguyễn Hồng Thái, Viện Xã hội học làm chủ nhiệm đề tài.

Đề tài được triển khai trên địa bàn 4 tỉnh có trường Dân tộc bán trú là: Hà Giang, Sơn La, Quảng Nam, Đắk Lắk. Trà Vinh được chọn để nghiên cứu so sánh khả năng nhân rộng của mô hình đối với học sinh dân tộc Khmer.

Nhóm nghiên cứu đã sử dụng phương pháp định tính kết hợp với định lượng, quan sát, phân tích văn bản, tài liệu thứ cấp nhằm đạt được các mục tiêu chính đã đề ra:

- Phân tích, đánh giá hệ thống văn bản pháp lý, cơ chế tổ chức quản lý của chính quyền, cộng đồng, nhà trường đối với mô hình dân tộc bán trú.

- Nghiên cứu, đánh giá chính sách hỗ trợ của các thiết chế xã hội.

- Phân tích, đánh giá vai trò, hiệu quả của trường dân tộc bán trú trong cấu trúc giáo dục vùng dân tộc và miền núi.

- Phân tích thực trạng tổ chức sinh hoạt học tập trong và ngoài giờ của học sinh và giáo viên.

- Dự đoán sự phát triển của mô hình, đề xuất giải pháp, kiến nghị các chính sách hỗ trợ của nhà nước, các thiết chế xã hội và cộng đồng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục và hiệu quả của trường dân tộc bán trú.

- So sánh và đề xuất các giải pháp đối với học sinh dân tộc Khmer.

Từ các kết quả nghiên cứu thu được, tác giả đã đưa ra kết luận và đề xuất các giải pháp chính sách của Chính phủ, các ban ngành trung ương, chính quyền địa phương, cộng đồng đối với học sinh, giáo viên trường dân tộc bán trú.

Kết quả của đề tài “*Khảo sát nghiên cứu chính sách hỗ trợ trường phổ thông dân tộc bán trú*” là cơ sở quan trọng để xây dựng chính sách hỗ trợ trường phổ thông dân tộc bán trú tại vùng dân tộc miền núi trình Chính phủ trong thời gian tới.

P.V

Nghiệm thu đề tài: "Hỗ trợ kỹ năng viết báo khoa học cho cán bộ nghiên cứu trẻ thuộc Viện Xã hội học".

Ngày 25 tháng 1 năm 2006, Viện Xã hội học đã tổ chức nghiệm thu đề tài cấp Viện 2005: "Hỗ trợ kỹ năng viết

báo khoa học cho cán bộ nghiên cứu trẻ thuộc Viện Xã hội học", do Chi đoàn Viện Xã hội học thực hiện. Mục đích chính của đề tài nhằm hỗ trợ năng lực viết bài của các nhà nghiên cứu trẻ của Viện Xã hội học, một trong những kỹ năng quan trọng trong hoạt động nghiên cứu khoa học.

Bằng các hoạt động cụ thể như mở lớp đào tạo về viết báo khoa học, đề tài đã tạo điều kiện để các cán bộ nghiên cứu trẻ được các chuyên gia trong lĩnh vực liên quan góp ý và hướng dẫn các thao tác thực hiện một bài viết khoa học theo một số yêu cầu chặt chẽ của thể loại này.

Đề tài khởi động từ tháng 8 kết thúc vào 12 năm 2005, được thực hiện theo từng bước. Bước đầu các nghiên cứu viên đề xuất ý tưởng nghiên cứu và nhận được sự nhận xét của các chuyên gia về các hạn chế cũng như cách tiếp cận vấn đề nghiên cứu, tiếp sau đó các tác giả được bổ sung các kỹ năng thông qua các buổi trao đổi seminar khoa học: vận dụng các lý thuyết trong việc viết báo cáo khoa học (PGS.TS Bùi Thế Cường), viết tổng thuật nội dung nghiên cứu (PGS.TS Phạm Văn Bích), viết bài báo khoa học (GS.TS Tô Duy Hợp), sử dụng phần mềm SPSS vào xử lý số liệu trong nghiên cứu (NCVC Tôn Thiện Chiếu). Những buổi trao đổi chuyên môn có đóng góp quan trọng trong việc hình thành và định hướng nghiên cứu cho các nhà nghiên cứu trẻ của Viện Xã hội học, thu hút sự tham gia của các thành viên Chi đoàn Viện Xã hội học.

Sản phẩm cuối của đề tài là báo cáo tổng hợp 93 trang gồm 6 bài viết được chọn lọc và có các nhận xét của Hội đồng khoa học. Hội đồng nghiệm thu đề tài gồm các chuyên gia của Viện Xã hội học: PGS.TS Trịnh Duy

Luân, PGS.TS Phạm Văn Bích, TS Đặng Nguyên Anh, TS Vũ Mạnh Lợi, ngoài ra các bài viết còn nhận được sự góp ý và bình luận của PGS.TS Mai Văn Hai.

Bài viết của các tác giả thuộc một số lĩnh vực nghiên cứu: *Sự ảnh hưởng của yếu tố ngoài nhà trường đến sự học tập của học sinh ở trường học* (Nguyễn Thị Minh Phương); *Ép buộc tình dục trong hôn nhân từ quan điểm của nam giới* (Vũ Hồng Phong); *Chất lượng sống của người di cư vào Hà Nội* (Phí Hải Nam); *Chuyển đổi mẫu hình kết hôn của người Việt ở đồng bằng sông Hồng qua một số nghiên cứu xã hội học gần đây* (Nguyễn Đức Chiện); *Đánh giá hiệu quả truyền thông của tờ Newsletter* (Hồ Kim Uyên); *Các yếu tố tác động đến sự phân công việc nhà theo giới* (Đặng Thị Việt Phương).

Trong năm 2006, theo dự kiến Chi đoàn Viện Xã hội học sẽ nhận được sự hỗ trợ của Viện Xã hội học để thực hiện một nghiên cứu nhánh thuộc nhóm đề tài cấp Viện 2006.

HỒ UYÊN

Triển khai nghiên cứu đề tài cấp Bộ: "Lý luận về xã hội lành mạnh và các giải pháp lành mạnh hóa xã hội ở Việt Nam giai đoạn 2006 - 2020"

Đề tài cấp Bộ 2005 - 2007 "Lý luận về xã hội lành mạnh và các giải pháp lành mạnh hóa xã hội ở Việt Nam giai đoạn 2006 - 2020" do GS.TS Tô Duy Hợp làm chủ nhiệm đã chính thức đi vào triển khai giai đoạn I từ tháng 11/2005.

Mục tiêu nghiên cứu của đề tài này nhằm: 1/Xây dựng lý luận về xã hội lành mạnh; 2/Đề xuất các giải

pháp chiến lược xây dựng xã hội lành mạnh tầm nhìn 2020; 3/Xây dựng giải pháp lành mạnh hóa xã hội giai đoạn 2006 - 2010.

Đề tài tập trung giải đáp 4 câu hỏi nghiên cứu sau đây:

1. Thế nào là một xã hội lành mạnh (bản chất, cơ cấu, chức năng, động thái biến đổi) nói chung và trường hợp Việt Nam nói riêng.

2. Những ai và nhóm xã hội nào là lành mạnh; Những ai và nhóm xã hội nào chứa đựng nhiều nguy cơ rơi vào tình trạng thiếu/không lành mạnh xã hội?

3. Nguyên nhân chủ yếu nào làm cho xã hội trở nên lành mạnh, hoặc thiếu, không lành mạnh?

4. Biện pháp nào là cơ bản để làm lành mạnh hóa xã hội?

Khung phân tích và tổng hợp hệ thống giải pháp đồng bộ nhằm xây dựng xã hội lành mạnh bao gồm:

Khối 1 gồm 3 nhóm giải pháp trực tiếp xây dựng xã hội lành mạnh: 1) Xây dựng khung mẫu xã hội lành mạnh lấy nhân dân làm trung tâm; 2) Phòng ngừa lệch lạc xã hội; 3) Đẩy lùi, bài trừ lệch lạc xã hội .

Khối 2 gồm 4 trụ cột giải pháp gián tiếp lành mạnh hóa xã hội: 1) Xây dựng nền kinh tế định hướng xã hội chủ nghĩa; 2) Xây dựng hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa; 3) Kiến tạo văn hóa - văn minh hiện đại; 4) Thúc đẩy tiến bộ xã hội.

Hệ thống chuyên đề nghiên cứu bao gồm 20 chuyên đề chia thành 2 khối lớn: 1/ *Những vấn đề lý luận chung* và 2/ *Những vấn đề lý luận chuyên biệt* về xã hội lành mạnh và giải pháp lành mạnh hóa xã hội ở Việt Nam.

Trong năm 2005-2006, đề tài triển

khai ở giai đoạn I, tập trung vào tổng quan và nghiên cứu tài liệu sẵn có và có kết hợp với một cuộc khảo sát đánh giá nhanh thành tựu và những hạn chế của 20 năm Đổi mới theo hướng lành mạnh hóa xã hội.

Ngày 9/2/2006, trong khuôn khổ đề tài cấp Bộ "Lý luận về xã hội lành mạnh và các giải pháp lành mạnh hóa xã hội ở Việt Nam giai đoạn 2006 - 2020" đã diễn ra seminar khoa học đầu xuân 2006 tại Viện Xã hội học, với chủ đề: "Một số vấn đề lý luận và thực tiễn của việc điều chỉnh hoặc/và thay đổi chính sách xã hội gắn với xây dựng hệ thống an sinh xã hội và giải pháp lành mạnh hóa xã hội ở Việt Nam giai đoạn 2006 - 2020" do PGS. Bùi Đình Thanh báo cáo đề dẫn, các thành viên tham gia nghiên cứu đề tài đã thảo luận sôi nổi, sáng tỏ dần các khái niệm, vấn đề, quan điểm chỉ đạo nghiên cứu lý thuyết và thực nghiệm.

Đợt hội thảo khoa học tiếp theo dự kiến sẽ diễn ra vào khoảng giữa quý II/2006 và đợt khảo sát đánh giá nhanh sẽ được thực hiện ngay sau đó. Giai đoạn I của đề tài sẽ kết thúc vào khoảng đầu quý IV/2006.

Đây là một nghiên cứu được đánh giá là có giá trị lý luận và có ý nghĩa thực tiễn cao. Chúng ta sẽ chờ đợi kết quả nghiên cứu giai đoạn I của đề tài được công bố vào cuối năm nay.

MINH PHƯƠNG